

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ № 1

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 051 Економіка
Освітній рівень перший бакалаврський
Освітньо-професійна програма Економічна безпека підприємства
Шифр за ОПП ОК - 8
Мова навчання українська

Кропивницький – 2023

Розробник:

КОНОНЕНКО Тетяна, професор кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
доктор філософських наук, професор

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 1
Протокол № 6 від 01 грудня 2023 року

Завідувач кафедри

Анжела ГЕЛЬБАК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
Економічна безпека підприємства

«01» грудня 2023 р.

Гарант ОПП

Володимир ШАЛІМОВ

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська	
Рік підготовки:	1-й	
Семестр:	2-й	
Кількість кредитів ЄКТС / годин:	4 / 120	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	
Лекції:	20 годин	6 годин
Семінарські:	20 годин	6 годин
Практичні:	–	–
Самостійна робота:	80 годин	108 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:9

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Філософія» вивчає людину і світ, ключові проблеми екзистенції, цінності, ідеали та смисли. Вона забезпечує ознайомлення здобувачів і здобувачок вищої освіти з основними проблемами та поняттями наукового знання, з напрямками осмислення дійсності; дозволяє простежити перспективу паралельного співіснування суперечливих концепцій і надає можливість отримати повне й об'ємне уявлення про процедури пізнання, що були застосовані в ході історико-філософського процесу; осмислити та порівняти різні точки зору на феномени людини, суспільства, держави, культури; сприяти формуванню навичок наукового дослідження. Головними інтенціями вивчення навчальної дисципліни є: розширення наукового та культурного кругозору; аналітика світоглядних і філософських проблем сьогодення, проблем особистості, свободи, любові, духовності, толерантності, творчості; ґрунтовне знайомство з роботами

провідних філософів; формування понятійно-категоріальної бази; оволодіння методологією та методами наукового дослідження; залучення до процесу рефлексії; формування критичного мислення.

Мета: підготовка висококваліфікованих бакалаврів, здатних успішно працювати в обраній сфері діяльності, які володіють сучасним економічним мисленням, універсальними і професійними компетентностями щодо аналізу та оцінювання закономірностей функціонування та розвитку соціально-економічних систем, соціально-економічних процесів, взаємозв'язків у традиційних та мережевих економічних системах, розробки і прийняття обґрунтованих рішень у сфері моделювання, прогнозування, регулювання, мотивації і поведінки економічних суб'єктів, в т.ч. при вирішенні економічних і фінансових завдань, які висувають питання економічної безпеки підприємства в умовах сучасних викликів та загроз зовнішнього середовища, які мають володіти теоретичними знаннями, практичними вміннями та навичками порівняння ідей, концепцій, аналізу наукового тексту, проблемного простору філософії, морального і правового аспектів світогляду, застосовувати філософські методи для вирішення різноманітних пізнавальних, дослідницьких і практичних завдань.

Вивчення навчальної дисципліни спирається на комплексне ознайомлення з теоретичними засадами філософської рефлексії, зокрема, зосереджується на аналізі таких проблем в контексті онтології, гносеології, антропології й аксіології:

- буття і свідомість;
- можливості та шляхи пізнання;
- ірраціональне та раціональне;
- мова та комунікація;
- особистість і цінності;
- свобода та необхідність;
- рефлексія та сенс життя;
- духовність і культура.

Завдання: дослідження еволюції типів світогляду, розгляд принципової відмінності мітологічного, релігійного та філософського світогляду; з'ясування теоретичних підходів і методологічних принципів відомих філософських вчень і концепцій, визначення місця, ролі та значення філософських систем в історичному та сучасному контексті; окреслення евристичного і методологічного сенсу філософських досягнень провідних мислителів у вирішенні найважливіших проблем життя людини та суспільства; розкриття змісту основних філософських понять і категорій, забезпечення їх засвоєння здобувачами та здобувачками вищої освіти; формування толерантного відношення до існуючого різноманіття ідей і поглядів; пропаганда ідеї гендерної рівності; удосконалення професійної майстерності.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна є вихідною. Компетентності, сформовані під час її вивчення, в подальшому будуть використовуватися під час опанування таких навчальних дисциплін: «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність», «Політологія».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 2	ПРН 15	ПРН 21	ПРН 24
Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.	+			
Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.		+		
Вміти абстрактно мислити, застосувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів			+	
Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.				+

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач/здобувачка вищої освіти повинні:

знати:

- історичні типи філософії, основні парадигми філософствування;
- основні галузі філософського знання (онтологія, гносеологія, антропологія, аксіологія, соціальна філософія);
- основні форми буття;
- походження свідомості, форми та структуру свідомості;
- шляхи пізнання світу, функціонування знання в сучасному інформаційному суспільстві;
- умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження природи, суспільства, культури;
- права і свободи людини і громадянина;
- моральні та професійні норми комунікації;
- ази толерантності;

вміти:

– розуміти й аналізувати світоглядні, особистісно та соціально значущі проблеми, питання ціннісно-сміслової орієнтації, гуманізму, свободи та демократії;

– грамотно і точно формулювати та висловлювати свою світоглядну та громадську позицію, належним чином її обґрунтовувати, брати участь в дискусії;

– застосовувати одержані знання при організації міжособистісних відносин, вирішенні професійних завдань;

– виконувати професійні завдання у відповідності з нормами моралі, правилами етичної поведінки, проявляти добросовісність, пунктуальність, дисциплінованість і відповідальність;

– використовувати отримані знання щодо захисту прав і свобод людини і громадянина у професійній діяльності, надавати допомогу в межах професійної компетентності;

– орієнтуватися в політичних і економічних процесах сучасності;

– аналізувати явища суспільного життя, соціально значущі проблеми та процеси;

– розуміти й оцінювати досягнення культури, пояснювати феномени цивілізації та культури;

– володіти методологією та методами пізнання, наукової та творчої діяльності;

– мати здатності вести діалог, досягати консенсусу;

– визначати шляхи особистісного та професійного самовдосконалення.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	п	с.р.		л	с	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Проблемний простір теоретичної та практичної філософії										
Тема 1. Специфіка філософського осмислення дійсності	12	2	2	–	8	10	–	–	–	10
Тема 2. Антична філософія	12	2	2	–	8	12	2	–	–	10
Тема 3. Філософія Середньовіччя і	12	2	2	–	8	12	2	–	–	10

Відродження										
Тема 4. Філософія Нового часу і Просвітництва	12	2	2	–	8	12	2	–	–	10
Тема 5. Специфікум сучасної філософії	12	2	2	–	8	10	–	–	–	10
Тема 6. Людина і світ	12	2	2	–	8	10	–	–	–	10
Тема 7. Цінності та сенси екзистенції	12	2	2	–	8	14	–	2	–	12
Тема 8. Комунікація і толерантність	12	2	2	–	8	14	–	2	–	12
Тема 9. Гендерна рівність	12	2	2	–	8	14	–	2	–	12
Тема 10. Цивілізація і культура. <i>Модульна контрольна робота</i>	12	2	2	–	8	12	–	–	–	12
Усього годин	120	20	20	–	80	120	6	6	–	108

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ПРОБЛЕМНИЙ ПРОСТІР ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ.

Тема 1. Специфіка філософського осмислення дійсності. Світогляд: структура та функції. Типи світогляду: мітологічний, релігійний, філософський. Основне питання філософії. Ідеалізм. Матеріалізм. Монізм. Дуалізм. Плюралізм. Структура філософського знання. Функції філософії.

Тема 2. Антична філософія. Специфіка античної філософії. Становлення давньогрецької філософії. Класичний період. Давньоримська філософія. Антична модель світу і людини. Космоцентризм. Проблема першоелементу. Антропологічний переворот. Народження ідеалізму і матеріалізму. Філософ і поліс. Значення античної філософії.

Тема 3. Філософія Середньовіччя і Відродження. Специфіка середньовічної філософії. Християнство як світоглядне підґрунтя середньовічної філософії. Теоцентризм. Патристика. Порівняльний аналіз західної та східної традиції. Схоластика. Номіналізм і реалізм. Основні риси філософії Відродження. Антропоцентризм. Гуманізм. Пантеїзм. Натуралістичний і соціальний напрями.

Тема 4. Філософія Нового часу і Просвітництва. Основні риси філософії Нового часу. Раціоналізм і емпіризм. Вчення про субстанцію. Просвітництво. Соціально-філософська проблематика. Феномен німецької класичної філософії. Межі пізнання.

Тема 5. Специфікум сучасної філософії. Персоналізм. Екзистенціалізм. Комунікативна філософія. Криза постмодернізму.

Тема 6. Людина і світ. Буття і небуття. Матерія. Рух. Простір. Час. Свідомість. Роль праці, спілкування та мови в розвитку свідомості. Структура свідомості: почуття, знання, емоції, воля. Інтуїція. Свідомість і форми психічної діяльності: мислення, пам'ять, мова. Знання та пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Ірраціональне та раціональне пізнання. Поняття та критерії істини. Індивід. Людина. Особистість. Вітальне й аксіологічне «Я». Рефлексія. Ідентифікація.

Тема 7. Цінності та сенси екзистенції. Свобода як форма екзистенції. Любов як форма екзистенції. Визначення та структура моралі. Діалектика добра і зла. Кордоцентризм. Сенс життя як особистісний феномен. Прикордонна ситуація. Смерть і безсмертя.

Тема 8. Комунікація і толерантність. «Я» та «Інший». Межі толерантності. Філософське обґрунтування прав і свобод. Свобода, рівність, справедливість, гуманізм. Поняття та критерії громадянського суспільства та правової держави.

Тема 9. Гендерна рівність. Стать і гендер. Гендерна ідентичність. Маскулінність і фемінність. Нормативно-правове забезпечення гендерної рівності. Гендерні стереотипи. Фемінізм як соціально-філософська теорія і суспільний рух. Перспективи гендерної рівності у сучасному суспільстві.

Тема 10. Цивілізація і культура. Поняття цивілізації. Специфіка східного та західного шляху розвитку. Культура – антикультура – контркультура. Сучасне інформаційне суспільство.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;

– активні методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль			Підсумковий контроль
	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
	30	10	20	40
Всього за навчальну дисципліну	100			

Для переведення оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$K = \frac{\text{сума одержаних оцінок (балів)}}{\text{округлити } (0,6 * \text{кількість групових занять}) * 5} * 30 =$$

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіють навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлюють свої думки, проявляють творчий підхід до виконання індивідуальних і колективних завдань;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіють певним обсягом навчального матеріалу, здатні його аналізувати, але не мають достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіють навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіють частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіють навчальним матеріалом, відмовляються відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення питання тесту оцінюється в 1 бал.

3. Наукове повідомлення (тези, есе) – оцінюється в 5 балів:

- 1 бал – належне оформлення наукового повідомлення;
 - 1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;
 - 1 бал – глибока проробка теми (наявність ґрунтовних висновків);
 - 2 бали – грамотна й аргументована презентація.
- Кожну оцінку викладач/викладачка повинні аргументовано мотивувати.

Самостійна робота:

9-10 балів – «5» відмінно;

6-8 балів – «4» добре;

3-5 балів – «3» задовільно;

0-2 балів – «0» незадовільно.

– 9-10 балів – «5» відмінно – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю виконали завдання, надали вірне тлумачення отриманим результатам, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, виявляють аналітичну здібність та творчий підхід;

– 6-8 балів – «4» добре – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю виконали завдання, але допустили незначні помилки, що суттєво не впливають на загальний висновок, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, виявляють аналітичну здібність;

– 3-5 балів – «3» задовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти надали ідею розв'язання завдання, але у розрахунках і висновках існують значні помилки, які приводять до викривлення рішення, знають лише матеріал підручника;

– 0-2 балів – «0» незадовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти не можуть виконати завдання або роблять принципові помилки, які викривлюють усе рішення.

Модульна контрольна робота:

19-20 балів – «5» відмінно;

15-18 балів – «4» добре;

10-14 балів – «3» задовільно;

0-9 балів – «0» незадовільно.

– 19-20 балів – «5» відмінно – здобувач/здобувачка вищої освіти дають ґрунтовну відповідь на питання модульного контролю, демонструють системну послідовність та аналітичну здібність, викладають матеріал вичерпно, грамотно, логічно, аргументовано висловлюють власну точку зору, проявляють творчий підхід до виконання завдання;

– 15-18 балів – «4» добре – здобувач/здобувачка вищої освіти дають розгорнуту відповідь на питання модульного контролю, демонструють системну послідовність та аналітичну здібність, викладають матеріал грамотно, логічно, аргументовано висловлюють власну точку зору, проявляють творчий підхід до виконання завдання, але наявні окремі недоліки у розкритті сутності проблеми та ключових понять;

– 10-14 балів – «3» задовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти дають поверхову відповідь на питання модульного контролю, лише частково розкривають сутність проблеми та ключових понять, допускають змістовні помилки, які свідчать про фрагментарність та поверховість знань;

– 0-9 балів – «0» – незадовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіють навчальним матеріалом.

При оцінюванні заліку застосовуються такі критерії:

– 36-40 балів – зараховано – здобувач/здобувачка вищої освіти дають ґрунтовну відповідь на питання залікового білета, демонструють системну послідовність та аналітичну здібність, викладають матеріал вичерпно, ґрамотно, логічно, у повному обсязі знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, вільно володіють спеціальною термінологією, аргументовано висловлюють власну точку зору;

– 28-35 балів – зараховано – здобувач/здобувачка вищої освіти комплексно розв’язують питання залікового білета, демонструють системну послідовність, викладають матеріал ґрамотно, логічно, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, висловлюють власну точку зору, допускають 2-3 помилки у викладі матеріалу, використанні спеціальної термінології, які не впливають на зміст;

– 20-27 балів – зараховано – здобувач/здобувачка вищої освіти частково, не завжди ґрамотно, логічно викладають зміст питань, відповідь неповна, наявні неточності у використанні спеціальної термінології, помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст;

– 0-19 балів – не зараховано – зміст питань не розкрито, здобувач/здобувачка вищої освіти не відповідають на поставлені запитання, у відповіді наявні ґрубі помилки у використанні спеціальної термінології, суттєві помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст.

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські заняття	Самостійна робота	Залік
	20	20	60
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$K = \frac{\text{сума одержаних оцінок (балів)}}{\text{округлити } (0,6 * \text{кількість групових занять}) * 5} * 20 =$$

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіють навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлюють свої думки, проявляють творчий підхід до виконання індивідуальних і колективних завдань;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіють певним обсягом навчального матеріалу, здатні його аналізувати, але не мають достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіють навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіють частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіють навчальним матеріалом, відмовляються відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення питання тесту оцінюється в 1 бал.

3. Наукове повідомлення (тези, есе) – оцінюється в 5 балів:

– 1 бал – належне оформлення наукового повідомлення;

– 1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

– 1 бал – глибока проробка теми (наявність ґрунтовних висновків);

– 2 бали – грамотна й аргументована презентація.

Кожну оцінку викладач/викладачка повинні аргументовано мотивувати.

Самостійна робота:

19-20 балів – «5» відмінно;

15-18 балів – «4» добре;

10-14 балів – «3» задовільно;

0-9 балів – «0» незадовільно.

– 19-20 балів – «5» відмінно – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю виконали завдання, надали вірне тлумачення отриманим результатам, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, виявляють аналітичну здібність та творчий підхід;

– 15-18 балів – «4» добре – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю виконали завдання, але допустили незначні помилки, що суттєво не впливають на загальний висновок, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, виявляють аналітичну здібність;

– 10-14 балів – «3» задовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти надали ідею розв'язання завдання, але у розрахунках і висновках існують значні помилки, які приводять до викривлення рішення, знають лише матеріал підручника;

– 0-9 балів – «0» незадовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти не можуть виконати завдання або роблять принципові помилки, які викривлюють усе рішення.

При оцінюванні заліку застосовуються такі критерії:

– 50-60 балів – зараховано – здобувач/здобувачка вищої освіти дають ґрунтовну відповідь на питання залікового білета, демонструють системну послідовність та аналітичну здібність, викладають матеріал вичерпно, ґрамотно, логічно, у повному обсязі знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, вільно володіють спеціальною термінологією, аргументовано висловлюють власну точку зору;

– 40-49 балів – зараховано – здобувач/здобувачка вищої освіти комплексно розв’язують питання залікового білета, демонструють системну послідовність, викладають матеріал ґрамотно, логічно, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, висловлюють власну точку зору, допускають 2-3 помилки у викладі матеріалу, використанні спеціальної термінології, які не впливають на зміст;

– 30-39 балів – зараховано – здобувач/здобувачка вищої освіти частково, не завжди ґрамотно, логічно викладають зміст питань, відповідь неповна, наявні неточності у використанні спеціальної термінології, помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст;

– 0-29 балів – не зараховано – зміст питань не розкрито, здобувач/здобувачка вищої освіти не відповідають на поставлені запитання, у відповіді наявні ґрубі помилки у використанні спеціальної термінології, суттєві помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82-89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75-81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67-74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано.

		Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34	F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинні повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Данильян О., Дзьобань О. Філософія : Навчальний посібник. Харків : Право, 2021. 136 с.
2. Лузан А. Вступ до філософії : Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 136 с.
3. Основи філософії : Навчальний посібник / Л. Сандюк. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 412 с.
4. Філософія : Підручник / І. Бичко, В. Ярошовець, В. Бугров. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 648 с.
5. Філософія : Підручник / Л. Губерський, В. Андрущенко, А. Баумейстер, І. Добронравова, В. Ільїн ; за ред. Л. Губерський. Харків : Фоліо, 2017. 621 с.

Додаткові

1. Адо П. Філософія як спосіб життя. Київ : Новий Акрополь, 2020. 312 с.
2. Антропокультурні чинники європейського вибору України / Є. Андрос, Г. Шалашенко, В. Загороднюк, Н. Хамітов, Т. Лютий. Київ : Наукова думка, 2014. 300 с.
3. Арістотель. Метафізика. Будь-яке видання.
4. Бекон Ф. Новий Органон. Будь-яке видання.
5. Гегель Г. Філософія духу. Будь-яке видання.
6. Гоббс Т. Левіафан. Будь-яке видання.
7. Гуманітарне знання як чинник формування світоглядних орієнтирів майбутніх правників : Колективна монографія / Т. Кононенко, Т. Сабельникова, В. Сусликов, Д. Титаренко, О. Титаренко, О. Новікова, К. Пономаренко, Г. Мухіна, О. Когут, Л. Суюсанов. Київ : ВД Дакор, 2020. 202 с.
8. Декарт Р. Міркування про метод. Будь-яке видання.
9. Доній О. Українська мрія. 25 сходинок до суспільного щастя. Київ : Самміт-Книга, 2023. 382 с.
10. Камю А. Бунтівна людина. Будь-яке видання.
11. Культура діалогу. Національний круглий стіл : Збірник статей / О. Доній, А. Єрмоленко, С. Йосипенко, В. Нечипоренко, І. Козловський,

О. Положинський, М. Маринович, Я. Валетов, В. Паніотто, В. Троїцький. Харків : Фоліо, 2021. 384 с.

12. Левченко К. Гендерне тяжіння: виклики та рішення. Харків : Фоліо, 2019. 318 с.

13. Макіавеллі Н. Державець. Будь-яке видання. Будь-яке видання.

14. Малахов В. Етика. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. 214 с.

15. Монтеस्क'є Ш. Про дух законів. Будь-яке видання.

16. Мор Т. Утопія. Будь-яке видання.

17. Ніцше Ф. Так мовив Заратустра. Будь-яке видання.

18. Платон. Бенкет. Будь-яке видання.

19. Платон. Держава. Будь-яке видання.

20. Псевдо-Діонісій Ареопагіт. Корпус Ареопагітікум. Будь-яке видання.

21. Словник гендерних термінів, присвячений основній термінології в галузі гендеру та фемінізму. Укладач: З. В. Шевченко. <http://a-z-gender.net/ua/>

22. Тома Аквінський. Сума теології. Будь-яке видання.

23. Фройд З. Я і Воно. Будь-яке видання.

24. Фромм Е. Втеча від свободи. Будь-яке видання.

25. Шелер М. Місце людини в космосі. Будь-яке видання.

Законодавчі та нормативні акти

1. Загальна декларація прав людини. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

2. Закон України Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>

3. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

4. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text

5. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству проти жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text

Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс з дисципліни. <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=1339>

2. Інститут філософії НАН України. <https://filosof.com.ua/>